

Motion till riksdagen 2013/14:So339

av **Agneta Luttröpp och Mats Pertoft (MP)**

Utredningar vid adhd-problematik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör införa en ”utredningsgaranti” som säkerställer att patienterna skyndsamt får genomgå en utredning vid misstanke om adhd eller någon annan neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör tydliggöras att drogtestning endast får ske i fall då misstanke om missbruk finns.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om övergripande kompetenshöjning om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar inom skolan.¹
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en övergripande kompetenshöjning inom socialtjänsten.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en övergripande kompetenshöjning inom domstolsväsendet.²
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett tilläggsdirektiv för översynen av tvångsvård angående gränsdragning mellan LVU (lagen om vård av unga) och LPT (lagen om psykiatrisk tvångsvård).

¹ Yrkande 3 hänvisat till UbU.

² Yrkande 5 hänvisat till JuU.

Fel! Okänt namn på

Inför en ”utredningsgaranti”

Köerna för att få göra en neuropsykiatrisk utredning är långa. Ibland får personer som söker för utredning om neuropsykiatrisk diagnos inte ens stå i kön eftersom de inte uppfyller landstingens egna kriterier för utredning. Samtidigt blir många sjukskrivna på grund av depression, ångest eller utmattningsproblem.

Regeringen och SKL har förlängt den såkallade kömiljarden för att förbättra patienters tillgänglighet till hälso- och sjukvården. Syftet med kömiljarden är att uppmuntra och stärka tillgänglighetsarbetet i landstingen och regionerna, men satsningen innebär också att vården prioriterar förstagångsbesöken framför utredningsarbetet, vilket har resulterat i att många personer med neuropsykiatrisk problematik har orimligt långa väntetider innan deras utredning ens påbörjas. I Västerbotten får endast var femte barn/ungdom påbörja utredning eller behandling inom 30 dagar från det att första kontakt tagits trots regeringens särskilda tillgänglighetsåtgärder för barn och unga med psykisk ohälsa. Liknande problem förekommer i flera landsting, bland annat Värmland där Läkarföreningen slagit larm. Och även i övriga landet varierar köernas längd och tiden innan en utredning påbörjas.

I vissa landsting ställs dessutom olika kvalificeringskrav för att en utredning ska få göras. Det är inte ovanligt att vuxna nekas utredning med hänvisning till att personen visat sig klara av studier eller arbete. Utredning kan ifrågasättas om det saknas föräldrar eller lärare som kan beskriva hur det var när patienten var liten.

Drogtestning endast vid misstanke om missbruk

Många vittnar även om att man måste vara helt drogfri för att få göra utredning eller utsätts för slentrianmässiga drogtester för att få läkemedelsbehandling trots att misstanke om missbruk saknas. Under tiden uteblir stödet hos Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, vården och i skolan, vilket innebär stora onödiga kostnader för sjukskrivning, arbetslöshet och underkända betyg i skolan.

Kompetenshöjning

Många föräldrar är frustrerade över bristande kunskap om funktionsnedsättningen hos de verksamma de möter. Personer med adhd och deras anhöriga känner ofta utanförskap och bristande socialt stöd. Skolan och vården måste arbeta för ökad delaktighet. Fler och fler personer diagnostiseras med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Elever med adhd är enligt Socialstyrelsen 3–5 procent. Inom gruppen neuropsykiatriska funktionsnedsättningar finns också Aspergers syndrom, Tourettes syndrom och tvångssyndrom. Miljöpartiet menar att det behövs en övergripande kompetenshöjning inom skola,

Fel! Okänt namn på

socialtjänst och domstolsväsende för att ge rätt stöd och omhändertagande. Målet för kompetenshöjningen är att förhindra alltför långdragna utredningar, att ge elever rätt stöd i skolan, undvika felaktiga omhändertaganden och olyckliga polisanmälningar och straffpåföljder.

Tilläggsdirektiv

Det verkar råda en rättsosäkerhet kring Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU-lagen för unga med autism, adhd och utvecklingsstörning. I situationer när ungdomar med utvecklingsstörning eller annan funktionsnedsättning kan bli våldsamma och utåtagerande saknas stöd från lagens sida att ingripa och skydda den unge och dess familj. Problemet är att socialtjänsten bedömer att LVU, (lagen om vård av unga) inte är tillämpbar och PUB-akuten å sin sida bedömer att LPT (lagen om psykiatrisk tvångsvård) inte är tillämpbar. Många unga och deras familjer står därmed utan hjälp och stöd i en akut situation.

För närvarande pågår det en översyn av LVU-lagstiftningen, Kommittédirektiv 2012:79. Översynen av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga m.m. Översynen ska presenteras i mars 2014. Det bör ges ett tilläggsdirektiv till utredningen om att se över gränsdragningen mellan LVU (lagen om vård av unga) och LPT (lagen om psykiatrisk tvångsvård).

Stockholm den 26 september 2013

Agneta Luttröpp (MP)

Mats Pertoft (MP)